

Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskus

Markku Mattila

Aluekeskuksen loppuvuosi ja alkanut kevätkausi on sujunut puuhakkaasti toimintaa suunnitellussa ja rahahakemuksia tehtäessä. Meneillä on monenlaista asiaa.

Heli Jokisen teos ”*Eihän semmosille reissuille heikompia asioita vierä*” on tätä kirjoitettaessa painossa. Kirja käsittelee erästä siirtolaisuuden vähemmän tunnettua puolta: siirtolaismiesten Suomeen jättämiä aviovaimoja ja lapsia. Kirjoittaja tarkastelee vuosina 1897–1906 Alahärmään jääneen 136 amerikanlesken kautta ”kotiin hyljättyjen” arkista elämää ja siitä selviytymistä. Kirjan julkaisutalaisuus on tarkoitus pitää maaliskuuhuhtikuussa. Teoksen julkaisemisesta edesauttoi huomattavasti se, että Alahärmän Osuuspankki katsoi hyväksi lähteä yhteistyöhön ja tuki taloudellisesti kirjan painatusta. Tästä lausun pankille lämpimät kiitokseni!

Toisen merkittävän tukipanosken on antanut John G. Annalan säätiö. Aluekeskuksessa on pitkään ollut meneillään Vaasan läänin passiluetteloiden digitointi. Työtä on kuitenkin tehty ”oman toimen ohella”, joten se on sujunut hitaasti. Annalan säätiöltä anottiin avustusta, jonka turvin on tarkoitus digitoida mikrofilmatun aineiston kaksi viimeistä rullaa, passiluettelot vuosilta 1912–1920. Annalan säätiön myöntämän avus-

tuksen turvin työ on tarkoitus saada tehtyä ja tiedot liitettyä Instituutin ylläpitämään siirtolaisrekisteriin. Suuri kiitos Annalan säätiölle sekä alueellisesti että valtakunnallisesti merkittävän hankkeen tukemisesta!

Aluekeskus on yhdessä Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin (Seinäjoki) ja Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen kanssa hakenut viime syksynä tutkimusrahoitusta maaseudun maahanmuuttajia Etelä-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa koskevaan tutkimukseen. Tätä kirjoitettaessa rahoituspäätösten teko on yhä työn alla. Mikäli rahoitusta saadaan, tutkimusprojekti alkaa tänä keväänä. Eräälle muullekin tutkimusprojektille on rahoitusta haettu, mutta siitä enemmän myöhemmin.

Ensi kesänä on tarkoitus järjestää Alahärmässä siirtolaisuusaiheinen ”kulttuuriviikko”. Viikon ohjelmaksi on hahmoteltu muutama näyttely (toinen liittyy Australian siirtolaisuuteen ja toinen Pohjois-Amerikan) esitelmien sarja (aiheina muun muassa siirtolaisuus Suomeen kautta aikojen, Etelä-Pohjanmaan siirtolaisuus Ruotsiin ja suomalaisten siirtolaisten kuva Pohjoisamerikkalaisissa pilapiirroksissa), siirtolaisuusaiheisen materiaalin keruuta ja paikalle tuodusta materiaalista kertomista, aluekeskuksen ja Siirtolaisuusmu-

seon esittelyä, siirtolaisrekisterin esittelyä ja rekisteripalvelua sekä tietenkin omien julkaisujen myyntiä. Yhteistyötahoksi on saatu Härmä-seura. Tapahtumaviikoksi on valittu viikko 27. Suunnitelmista on seuraavina kesinä yhdistää ”kulttuuriviikko” ja siirtolaisuusjuhla ja järjestää tapahtuma aina eri pitäjässä.

Siirtolaisuus on tätä nykyä hyvin ajankohtainen aihe Etelä-Pohjanmaalla. Maakunta on pitkään ollut maamme vähiten siirtolaisia vastaanottava alue samalla, kun työvoimapula on kolkutellut ovelle esimerkiksi metalliteollisuudessa tai turkisten nahoituksessa. Viime vuoden aikana Etelä-Pohjanmaan liitto sekä myös yksittäiset kunnat ovat alkaneet määrätietoisesti tehdä työtä sen eteen, että maahanmuuttajista – siirtolaisista – saataisiin alueelle uutta työvoimaa ja uusia asukkaita. Tämän kehityksen tutkimisessa ja dokumentoinnissa aluekeskuskin on mukana: nykyään on syytä painokkaasti huomata, että sana siirtolaisuus sisältää sekä vanhan maastamuuton että uuden maahanmuuton ja sen lisäksi vielä maan sisäisen muuttoliikkeen. Suomi – ja myös Pohjanmaa – on muuttunut siirtolaisia luovuttavasta alueesta niitä vastaanottavaksi alueeksi.